

Detaljplan för Åmsele drivmedelsstation (inom fastigheterna Åmsele 2:79 och 2:80)

i Åmsele i Vindelns kommun, Västerbottens län

Planbeskrivning

Standardförfarande
Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)
2024-04-25
Laga kraft: 2024-07-12
Dnr: M-2017-167

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	DETALJPLANENS SYFTE	4
2	BESKRIVNING AV DETALJPLANEN	5
2.1	HELA DETALJPLANEN	5
2.2	GENOMFÖRANDETID	5
2.3	ALLMÄN PLATS	5
2.3.1	Huvudmannaskap	5
2.4	KVARTERSMARK	6
2.5	BEFINTLIGT	6
2.6	ÄRENDEINFORMATION	7
2.6.1	Planlagstiftning	7
2.6.2	Planförfarande	7
2.6.3	Planstart	7
2.6.4	Preliminär tidplan	7
3	MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR	8
3.1	MOTIV TILL REGLERINGAR	8
4	PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	10
4.1	KOMMUNALA	10
4.1.1	DETALJPLAN	10
4.1.2	PLANBESKED	10
4.1.3	ÖVERSIKTSPLAN	11
4.1.4	UNDERSÖKNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	11
4.1.5	SÄRSKILT BESLUT OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	11
4.2	STATLIGA	11
4.2.1	RIKSINTRESSEN	11
4.2.2	NATURA 2000	11
4.2.3	VÅTMARKSKONVENTIONEN	12
4.2.4	HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN	12
4.2.5	MILJÖKVALITETSNORMER	12
4.3	MILJÖ	13
4.3.1	STRANDSKYDD	13
4.3.2	DAGVATTEN	13
4.4	HÄLSA OCH SÄKERHET	13
4.4.1	MILJÖFARLIG VERKSAMHET	13
4.4.2	RISK FÖR ÖVERSÄMNING	14
4.4.3	RISK FÖR RAS OCH SKRED	14
4.4.4	FÖRORENAD MARK	15
4.4.5	FARLIGT GODS	15
4.5	GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN	16
4.6	TEKNIK	16
4.7	TRAFIK	16
5	PLANERINGSUNDERLAG	17
5.1	KOMMUNALA	17
5.1.1	GRUNDKARTA	17
5.1.2	DETALJPLAN	17

5.1.3 ÖVERSIKTSPLAN	17
5.1.4 UNDERSÖKNING ENLIGT 6 KAP. 6 § PLAN- OCH BYGGLAGEN (2010:900).....	17
5.1.5 SÄRSKILT BESLUT OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	17
5.2 UTREDNINGAR	18
5.2.1 GEOTEKNISK UNDERSÖKNING	18
5.2.2 RISKUTREDNING	18
5.2.3 FÖRORENINGSUTREDNING AV DAGVATTEN	18
5.2.4 STRANDSKYDDsutredning.....	18
6 KONSEKVENSER	19
6.1 MILJÖ	19
6.1.1 RIKSINTRESSE.....	19
6.1.2 NATURA 2000	19
6.1.3 MILJÖKVALITETSNORMER	19
6.1.4 STRANDSKYDD	21
6.1.5 DAGVATTEN.....	21
6.2 HÄLSA OCH SÄKERHET.....	21
6.2.1 MILJÖFARLIG VERKSAMHET	21
6.2.2 ÖVERSVÄMNING.....	22
6.2.3 RAS OCH SKRED	22
6.2.4 FÖRORENAD MARK.....	22
6.2.5 FARLIGT GODS	22
6.3 TRAFIK	23
7 GENOMFÖRANDEFRÅGOR	24
7.1 FASTIGHETSÄTTSLIGA FRÅGOR.....	24
7.1.1 FASTIGHETSINDELNING	24
7.1.2 RÄTTIGHETER.....	24
7.2 MARK- OCH UTRYMMESFÖRVARV	24
7.2.1 INLÖSEN AV MARKRESERVAT	24
7.3 EKONOMISKA FRÅGOR.....	24
7.3.1 PLANEKONOMISK BEDÖMNING	24
7.3.2 PLANAVGIFT	25
7.3.3 ERSÄTTNING VID INLÖSEN AV MARKRESERVAT.....	25
7.3.4 DRIFT ALLMÄN PLATS	25
7.3.5 DRIFT VATTEN OCH AVLOPP	25
7.4 ORGANISATORISKA FRÅGOR	25
7.4.1 PLANAVTAL	25
7.4.2 EXPLOATERINGSAVTAL	25
7.5 PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING	26

1 DETALJPLANENS SYFTE

Syftet med detaljplanen är att ge planmässiga förutsättningar för tankstation eller motsvarande och detaljhandel.

2 BESKRIVNING AV DETALJPLANEN

Översiktskarta över Åmsele by med planområdet markerat med orange linje.

2.1 HELA DETALJPLANEN

Planområdet ligger centralt i Åmsele och omfattar en befintlig tankstation. Detaljplanen reglerar kvartersmark för drivmedelsförsäljning och detaljhandel. Strandzonen närmast Åman i väster regleras som naturområde i form av allmän platsmark med enskilt huvudmannaskap.

2.2 GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden är 5 år från och med det datum detaljplanen vunnit laga kraft.

2.3 ALLMÄN PLATS

Strandzonen närmast Åman i väster utgör allmän plats för naturområde.

2.3.1 HUVUDMANNASKAP

Kommunen är inte huvudman för allmän plats inom planområdet.

2.4 KVARTERSMARK

Detaljplanen reglerar kvartersmark för drivmedelsförsäljning och detaljhandel. Användningen drivmedelsförsäljning möjliggör byggnader och anläggningar som behövs för att tillhandahålla försäljning av drivmedel och därtill kompletterande handel och service. Användningen detaljhandel ger möjlighet att bedriva handel och service, som huvudsaklig användning, inom hela eller del av planområdet.

Den generella byggrätten är lokaliserad till del av planområdet närmast Byavägen och tillåter en största byggnadsarea om 500 kvadratmeter samt en högsta nockhöjd om 7,5 meter. Med hänsyn till riskavstånd avseende anläggning med flytande bränslen ska drivmedelscistern placeras centralt i planområdet. Volym, typ av bränsle och anläggningstyp förutsätter emellertid olika riskavstånd, varför gällande lag och föreskrifter ska tillämpas vid prövning av anläggning.

Inom markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar närmast Byavägen, liksom inom övrig kvartersmark, får marken inte föras med byggnad med beaktande av ledningar, avstånd till grannfastigheter liksom med hänsyn till slänthöjdhållanden invid Åman. I öster ska marken vara genomsläpplig i syfte att omhänderta dagvatten.

2.5 BEFINTLIGT

Fotografi över planområdet taget från söder, oktober 2022.

Fastigheterna Åmsele 2:79 och Åmsele 2:80 ligger invid Byavägen och nyttjas gemensamt för en obemannad tankstation med laddstolpar, uppställningsytor och parkering. Tankstationen är en så kallad containeranläggning ovan jord för flytande bränslen. Ingen service därutöver eller övriga byggnader finns inom de två fastigheterna. Tillsammans med grannliggande dagligvarubutik och angränsande rastplats i norr för allmänheten utgör platsen som helhet knutpunkten i Åmsele. I väster rinner Åman i gräns till planområdet med en höjdskillnad om cirka åtta meter. Bebyggelsen utmed Byavägen, i höjd med planområdet, utgörs av handelslokaler och bostadshus i två våningar med huvudsakligen träfasad men också puts- och tegelbyggnader förekommer samt inslag av eternitbeklädad.

2.6 ÄRENDEINFORMATION

2.6.1 PLANLAGSTIFTNING

Detaljplanen upprättas i enlighet med plan- och bygglagen (2010:900).

Detaljplanens reglering följer:

- *Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan*

2.6.2 PLANFÖRFARANDE

Detaljplanen handläggs med *standardförfarande* enligt plan- och bygglagen (2010:900).

2.6.3 PLANSTART

Datum för planstart är den 2 februari 2018 då miljö- och byggnadsnämnden beslutade att inleda arbetet med aktuell detaljplan i enlighet med planbesked från 15 juni 2016.

2.6.4 TIDPLAN

Samråd:	Första kvartalet 2023
Granskning:	Fjärde kvartalet 2023
Antagande:	Andra kvartalet 2024

3 MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR

3.1 MOTIV TILL REGLERINGAR

ANVÄNDNING AV ALLMÄN PLATS

- [NATUR]** **Naturområde**
Bestämmelsen syftar till att reglera naturområde för att bibehålla naturlig vegetation närmast Åman samt möjliggöra allmänt tillträde till strandzonen närmast vattendraget. Användningen innefattar alla typer av friväxande natur. I användningen ingår mindre park-, vatten- och friluftsanläggningar och andra komplement till naturområdets användning, exempelvis anlagda utrymmen för omhändertagande av dagvatten.

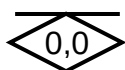
ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK

- [G]** **Drivmedelsförsäljning**
Bestämmelsen syftar till att reglera byggnader och anläggningar för försäljning av drivmedel samt kompletterande handel och service.
- [H]** **Detaljhandel**
Bestämmelsen syftar till att reglera försäljning av dagligvaru- och sällanköpshandel såsom frisör, bank, hantverk, restaurang och liknande butiker eller service inom- och utomhus.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Bebyggandets omfattning

- [e₁]** **Största byggnadsarea är 500 kvadratmeter inom användningsområdet**
Bestämmelsen syftar till att reglera den total byggrätten inom kvartersmark.
- [prickmark]** **Marken får inte försees med byggnad**
Bestämmelsen syftar till att reglera byggnadsfritt avstånd till angränsande fastigheter och till befintlig slänt mot Åman.

- Högsta nockhöjd i meter**
Bestämmelsen reglerar högsta nockhöjd i förhållande marknivå invid byggnad. Angiven nockhöjd relaterar till äldre planbestämmelser som reglerar höjdsättning för befintlig bebyggelse i Åmsele by.

Utformning

- [f₁] **Drivmedelscistern får inte placeras**
Bestämmelsen syftar till att reglera placering av drivmedelscistern i förhållande till angränsande fastigheter utanför planområdet utifrån generellt riskavstånd.

Markens anordnande och vegetation

- [n₁] **Marken ska vara genomsläpplig**
Bestämmelsen syftar till att reglera genomsläpplig mark för infiltration av dagvatten.

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Markreservat

- [u] **Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar**
Bestämmelsen syftar till att reservera utrymme för allmännyttiga underjordiska ledningar.

Huvudmannaskap

- [a₁] **Huvudmannaskapet är enskilt för den allmänna platsen**
Bestämmelsen syftar till att reglera enskilt huvudmannaskap för allmän platsmark, vilket överensstämmer med tidigare gällande samt angränsande detaljplan och pågående förvaltning av anslutande allmän platsmark.

Strandskydd

- [a₂] **Strandskyddet är upphävt**
Bestämmelsen syftar till att upphäva strandskyddet inom kvartersmark.

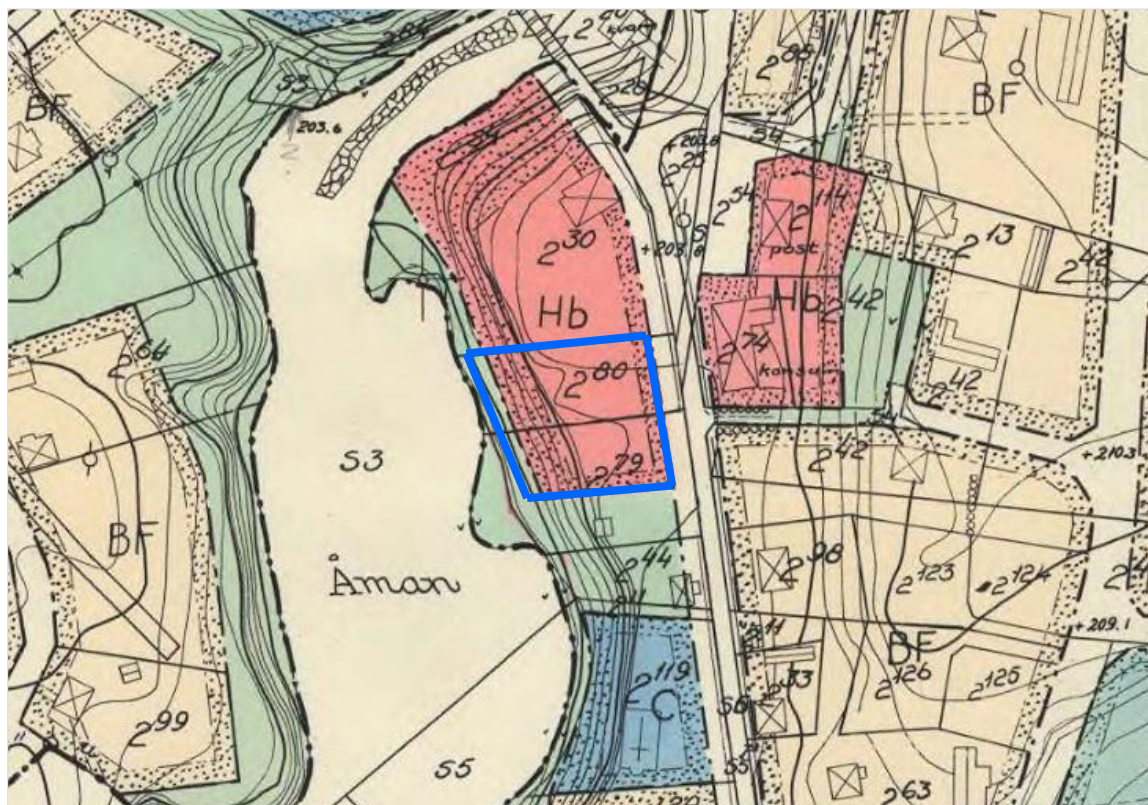
Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år från och med det datum detaljplanen vunnit laga kraft
Bestämmelsen syftar till att reglera den tidsrymd inom vilken detaljplanen är tänkt att genomföras.

4 PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

4.1 KOMMUNALA

4.1.1 DETALJPLAN

Urklipp från gällande detaljplan med aktuellt planområde markerat med blå linje.

Gällande detaljplan:

- *Förslag till byggnadsplan för del av Åmsele by i Degerfors socken, Västerbottens län*
Aktnummer: 24-DEG-3398
Laga kraft: 1961-05-17

Detaljplanen reglerar allmän plats för park och plantering samt kvartersmark för handels- och bostadsändamål inom Åmsele 2:79 och Åmsele 2:80.

I de fall föreslagen detaljplan vinner laga kraft upphör tidigare detaljplan att gälla inom berörda delar.

4.1.2 PLANBESKED

Miljö- och byggnadsnämnden beslutade 2 februari 2018 § 7 att inleda arbetet med framtagande av detaljplan för Åmsele 2:30, 2:79 och 2:80, i enlighet med planbesked lämnat av nämnden den 15 juni 2016.

4.1.3 ÖVERSIKTSPLAN

I *Översiktsplan för Vindelns kommun* (2014) anges som planeringsriktlinje att träffpunkten vid tankstationen och livsmedelsaffären i Åmsele ska prioriteras vid underhåll och ges en tydligare profil för att förstärka Åmseles identitet. Friluftsområdet längs Åman ska göras mer tillgängligt och turistverksamhet i Åmsele ska ges möjlighet att utvecklas.

4.1.4 UNDERSÖKNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Enligt 6 kap. 11 § miljöbalken om miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar av planer ska en myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan göra en miljöbedömning av planen om dess genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planeringen så att en hållbar utveckling främjas. Bedömningen ska göras enligt de kriterier som anges i förordning 1998:905 om miljökonsekvensbeskrivningar och ska alltid utmynna i ett motiverat ställningstagande.

En undersökning enligt plan- och bygglagen (2010:900) och miljöbalken (1998:808) 6 kap. 5 § om detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan har genomförts den 5 mars 2018. Kommunen bedömer att genomförandet av detaljplanen inte antas innebära betydande miljöpåverkan, varför en miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken 6 kap. 9 § inte har upprättats. Länsstyrelsen har den 3 augusti 2018 tagit del av beslutet och delar kommunens bedömning att detaljplanens genomförande inte innebär en betydande miljöpåverkan och att en strategisk miljöbedömning inte behöver göras.

4.1.5 SÄRSKILT BESLUT OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Särskilt beslut att detaljplanens genomförande inte bedöms innebära betydande miljöpåverkan har fattats av Vindelns kommun den 15 mars 2018. Beslutet har fattats mot bakgrund av att detaljplanen avser bekräfta pågående markanvändning inom planområdet utan betydande omgivningspåverkan.

4.2 STATLIGA

4.2.1 RIKSINTRESSEN

Planområdet omfattas av följande riksintressen:

- Riksintresse friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken
- Riksintresse rörligt friluftsliv enligt 4 kap. 1 § miljöbalken
- Riksintresse för skyddad älvsträcka enligt 4 kap. 6 § miljöbalken

4.2.2 NATURA 2000

Åman ingår i ett Natura 2000-område som utgörs av Vindelälven och dess biflöden (SE0810435).

4.2.3 VÅTMARKSKONVENTIONEN

Åman, som ett biflöde till Vindelälven, ingår i konventionen om våtmarker av internationell betydelse, så kallade Ramsarkonventionen. Konventionens syfte är att våtmarker ska bevaras och nyttjas hållbart och inkluderar även vattendrag, sjöar och grunda marina område. Detaljplanens genomförande bedöms inte inverka på Ramsarområdet.

4.2.4 HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN

Enligt 3 kap. miljöbalken ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning. Av bestämmelserna framgår ett antal särskilda markanvändningsintressen som så långt som möjligt ska skyddas såsom jordbruksmark, skogsbruk, oexploaterade områden, ekologiskt känsliga områden samt mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringen, yrkesfisket eller vattenbruk.

Planområdet utgörs av fastigheterna Åmsele 2:79 och Åmsele 2:80 vars planlagda markanvändning i huvudsak överensstämmer med pågående markanvändning. Planlagt ändamål knyter an till utbudet av service i Åmsele byakärna liksom till utvecklingen av besöksnäringen. Inom planområdet bedöms inte någon betydande negativ påverkan uppstå för de särskilda markanvändningsintressen som anges i 3 kap. miljöbalken.

4.2.5 MILJÖKVALITETSNORMER

Ytvattenförekomsten Åman (SE716312-166966) tillhör Umeälvens huvudavrinningsområde och rinner genom Åmsele. Vattenförekomsten är uppdelad i en övre respektive nedre del. Planområdet gränsar till vattenförekomsten för Åmans nedre del som sträcker sig mellan tidigare regleringsdamm invid byakärnan ned till utloppet i Vindelälven.

Den nedre vattenförekomstens ekologiska status är bedömd till god status med låg tillförlitlighet. Den kemiska statusen är bedömd till "uppnår ej god" kemisk ytvattenstatus till följd av påverkan från atmosfärisk deposition (gäller samtliga undersökta ytvattenförekomster i Sverige). Gällande miljökvalitetsnorm föreskriver att god ekologisk status och god kemisk ytvattenstatus ska uppnås senast år 2021. Vattenförekomsten var tidigare påverkad av Åman Övre och Åman Nedre vattenkraftverk. Åman Nedre vattenkraftverk revs ut år 2018 vilket bidragit till att förbättra förutsättningarna för strömlevande fisk.

Planområdet ligger inom grundvattenförekomsten Vindelälvsåsen Åmseleområdet (WA48723686) tillhörande Umeälvens huvudavrinningsområde inom Bottenvikens vattendistrikt. Vattenkvaliteten i grundvattenförekomsten uppfyller god kemisk och kvantitativ status. För grundvattenförekomster som inte bedöms vara i risk behöver miljökvalitetsnormer inte fastställas enligt SGU:s föreskrifter. Vattenmyndigheten har

dock valt att fastställa miljökvalitetsnormer för samtliga grundvattenförekomster i landet. I syfte att säkerställa att principen om försämringsförbudet upprätthålls har normen god kemisk och kvalitativ grundvattenstatus fastställts även för de grundvattenförekomster där någon risk inte bedömts föreligga. Gällande miljökvalitetsnorm för grundvattenförekomsten Vindelälvsåsen Åmseleområdet föreskriver således normen god kemisk och kvantitativ grundvattenstatus.

Vindelälven, i vilken Åman mynnar, utgör fiskevatten som ska skyddas enligt förordning om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten (2001:554). I förordningen anges olika typer av gränsvärden som inte får överskridas.

Uppgifter om miljökvalitetsnormer är samtliga hämtade 2023-11-20 från databasen VISS (VattenInformationsSystem Sverige) som tillhandahåller information från Sveriges vattenmyndigheter och länsstyrelser samt från Havs- och vattenmyndigheten.

4.3 MILJÖ

4.3.1 STRANDSKYDD

Planområdet omfattas som helhet av strandskydd enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken (1988:808).

4.3.2 DAGVATTEN

Åman är recipient för dagvatten från planområdet. Dagvatten omhändertas inom berörda fastigheter genom naturlig infiltration inom icke-hårdgjorda ytor samt genom bortledning till befintligt krossdike i öster. Krossdiket ansluter, via en trumma under södra infarten, till ett utloppsdike i söder. Utloppsdiket ligger utanför planområdet och mynnar i sin tur ut i Åman. Befintliga spillplattor (3 stycken) inom planområdet är anslutna till oljeavskiljare.

4.4 HÄLSA OCH SÄKERHET

4.4.1 MILJÖFARLIG VERKSAMHET

Tankstationer klassas som miljöfarlig verksamhet. Befintlig tankstation är en så kallad "U-verksamhet" med begränsad miljöpåverkan. Det krävs inte tillstånd eller anmälan för U-verksamhet, dock ska verksamheten följa de krav som ställs i miljöbalken och verksamheten kan bli föremål för tillsyn. En riskutredning har upprättats i samband med anläggandet av tankstationen, se rubriken "5.2.2 Utredningar". Nu gällande skyddsavstånd uppfyller kraven även vid en utökad cisternvolym.

4.4.2 RISK FÖR ÖVERSVÄMNING

Åman är ett biflöde till Vindelälven som tillhör Umeälvens huvudavrinningsområde. I rapporten *Översvämningskartering utmed Vindelälven* (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2017) redovisas kartor med översvämningszoner vid 100-årsflöde, 200-årsflöde och beräknat högsta flöde. Flödena avser enbart naturliga flöden, det vill säga inte flöden uppkomna genom exempelvis dammbrott och isdämningar. 100-årsflödet och 200-årsflödet har klimatanpassats för den flödessituation som förväntas gälla vid slutet av seklet. Beräkning av högsta flöde har gjorts i en hydrologisk modell avsedd för högvattenföringar i enlighet med Flödeskommitténs riktlinjer för dammdimensionering (dammar i Flödesdimensioneringsklass I).

Beräknat 100- och 200-årsflöde

(MSB, 2017)

Beräknat högsta flöde

(MSB, 2017)

4.4.3 RISK FÖR RAS OCH SKRED

I gällande översiktsplan är nedre delen av Åman utpekad som ett område med ras- och skredrisk. I samband med iordningställandet av marken vid byggandet av tankstationen år 2017 vidtogs åtgärder inom planområdet för förstärkt släntstabilitet genom utfyllnad av grovt stenmaterial. År 2018 genomfördes utrivning av Åman Nedre vattenkraftverk som innebär att Åmans totalflöde avbördas via naturfåran. Forssträckan, i höjd med Byavägen, erhåller därmed ett kontinuerligt, och kraftigt varierande flöde, vilket kan medföra behov av ökade krav på erosionsskydd runt de byggnader och anläggningar som förekommer längs forssträckan nedanför den tidigare nedre kraftverksdammen. Efter utrivningen finns det naturliga grunda trösklar i vattendraget som bestämmer vattennivån uppströms den forna dammanläggningen. Utrivningen bedömdes, innan dess genomförande, medföra ett sänkt vattenstånd om cirka 1 – 1,5 meter från tidigare normalnivå innan utrivning.

En geoteknisk undersökning har utförts för att undersöka markförhållandena med hänsyn till ras- och skredrisk. En överslagsräkning av den "farligaste" sektionen i området visar att avstånd till bebyggelse, upplag eller annan pålastning inte bör understiga 2,5 meter från krönkant för att erhålla erforderlig stabilitet utifrån den säkerhetsfaktor som legat till grund för beräkningarna.

I den geotekniska undersökningen antas en låg risk föreligga för ökad erosion i slänten mot Åman, då vattendraget bedöms meandra i annan riktning och på lång sikt övergå till korvsjö invid släntfot. Om framtida yttre påverkan på vattendragets flodfåra och dess huvudströmmningsriktning uppkommer som medför erosion vid slänten, rekommenderas erosionsskydd i form av grov sten, block och sprängsten.

4.4.4 FÖRORENAD MARK

Befintlig tankstation anlades 2017. Då tankstationen är relativt nyetablerad och kontrolleras enligt gällande normer, antas pågående verksamhet utgöra en liten risk för markföroreningar i området. Utformningen av marken samt ytbeläggningar är utförda i syfte att begränsa och samla upp eventuella föroreningar. Asfaltbeläggningen lades år 2017 och bedöms utgöra en låg riskkälla för föroreningar.

4.4.5 FARLIGT GODS

Länsstyrelsen i Västerbottens och Norrbottens län har givit ut publikationen *Riktlinjer för fysisk planering – Skyddsavstånd till transportleder för farligt gods i Norrbottens och Västerbottens län* (2019). För bebyggelse som planeras inom 150 meter från transportled för farligt gods ska en riskbedömning göras utifrån aktuell transportled (utformning och hastighetsbegränsning), antal fordon/dygn (prognosår 2040), aktuell markanvändning (zon A-D) samt topografi och landskapstyp.

Tillåten hastighet på väg 363 i höjd med planområdet är 50 km/h respektive 30 km/h under specifika tider på dygnet. Markanvändningen avser handel och/eller drivmedelsanläggning. Planlagd markanvändning tillhör bebyggelsezon B, det vill säga mindre känslig verksamhet. Planområdet ligger i princip i nivå med angränsande väg 363 och åtskiljs av ett dike i fastighetsgräns. För markanvändning inom bebyggelsezon B, med ovan angivna förutsättningar samt med en årsmedeldygnstrafik som inte överstiger 1600 lastbilar (prognosår 2040) råder inget specifikt krav på säkerhetshöjande åtgärder, då bedömd risknivå är så pass låg att den kan tolereras.

En bedömning av särskilda förutsättningar och behovet av skadebegränsande åtgärder som följd av detaljplanens genomförande ska göras i samband med detaljpanelläggning.

4.5 GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

Jordartsförhållanden invid Åman. (SGU, 2016)

Markytan inom planområdet ligger mellan nivå +195 meter till +205 meter (RH2000). Jordarten inom planområdet består enligt SGU:s kartdatabas av sandigt-grusigt älvsediment. Längre österut från Åman består marken av morän.

Enligt genomförd geoteknisk undersökning består marken inom planområdet av friktionsjord från grus till silt. Vid undersökningen erhöles stopp i fast friktionsjord eller mot berg cirka 6-7 meter under markytan. Grundvattennivån bedöms ligga djupt (>6 meter) inom planområdet.

4.6 TEKNIK

Planområdet ligger inte inom kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp. Berörda fastigheter är i dagsläget inte anslutna med förbindelsepunkt till kommunalt vatten- och avloppsledningsnät. Planområdet är anslutet till el- samt optofibernet.

4.7 TRAFIK

Planområdet angörs från väg 363, Byavägen, via två huvudinfarter varav den norra ligger inom fastigheten Åmsele 2:30. Trafik till planområdet omfattar bil- och lastbilstrafik.

5 PLANERINGSUNDERLAG

5.1 KOMMUNALA

5.1.1 GRUNDKARTA

Namn: Grundkarta över Åmsele 2:79-80, Vindelns kommun

Diarienummer: M-2017-162

Datum: 2022-11-14

Lagringsplats: Fysiskt arkiv, Miljö- och byggförvaltningen, Vindelns kommun

5.1.2 DETALJPLAN

Namn: Förslag till byggnadsplan för del av Åmsele by i Degerfors socken, Västerbottens län

Aktnummer: 24-DEG-3389

Datum: 1961-05-17

Lagringsplats: Fysiskt arkiv, Miljö- och byggförvaltningen, Vindelns kommun

5.1.3 ÖVERSIKTSPLAN

Namn: Översiktsplan för Vindelns kommun

Diarienummer: M-2013-408.210

Datum: 2014-09-22

Lagringsplats: Fysiskt arkiv, Miljö- och byggförvaltningen, Vindelns kommun

5.1.4 UNDERSÖKNING ENLIGT 6 KAP. 6 § PLAN- OCH BYGGLAGEN (2010:900)

Namn: Detaljplan för Åmsele 2:79, 2:80 och del av 2:30 – Undersökning enligt 6 kap. 5 § miljöbalken

Diarienummer: M-2017-162.210

Datum: 2018-03-05

Lagringsplats: Fysiskt arkiv, Miljö- och byggförvaltningen, Vindelns kommun

5.1.5 SÄRSKILT BESLUT OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Namn: Detaljplan för del av Åmsele 2:30, 2:79 och 2:80

Diarienummer: M-2017-162

Datum: 2018-03-15

Lagringsplats: Fysiskt arkiv, Miljö- och byggförvaltningen, Vindelns kommun

5.2 UTREDNINGAR

5.2.1 GEOTEKNISK UNDERSÖKNING

Namn: Geoteknisk undersökning Åmsele 2:79-2:80, Vindelns kommun

Diarienummer: M-2017-162

Datum: 2022-02-28

Lagringsplats: Fysiskt arkiv, Miljö- och byggförvaltningen, Vindelns kommun

5.2.2 RISKUTREDNING

Namn: Riskutredning – Containerstation för drivmedel, Åmsele (Bricon AB)

Diarienummer: M-2016-628

Datum: 2017-01-13

Lagringsplats: Fysiskt arkiv, Miljö- och byggförvaltningen, Vindelns kommun

5.2.3 DAGVATTENUTREDNING

Namn: Föroreningsutredning av dagvatten – Dagvattenutredning Åmsele drivmedelsstation, Vindelns kommun (Sigma AB)

Diarienummer: M-2017-162

Datum: 2023-10-25

Lagringsplats: Fysiskt arkiv, Miljö- och byggförvaltningen, Vindelns kommun

5.2.4 STRANDSKYDDsutredning

Namn: Strandskyddsutredning – Underlag till detaljplan för Åmsele Drivmedelsstation (Vindelns kommun)

Diarienummer: M-2017-162

Datum: 2023-11-21

Lagringsplats: Fysiskt arkiv, Miljö- och byggförvaltningen, Vindelns kommun

6 KONSEKVENSER

6.1 MILJÖ

6.1.1 RIKSINTRESSE

Planområdet ligger inom riksintresse för friluftsliv och rörligt friluftsliv. Planläggning av området för drivmedelsförsäljning och detaljhandel inom kvartersmark samt allmän platsmark för naturområde medför inte någon betydande negativ inverkan på gällande riksintresse som värnar det rörliga friluftslivet vid Vindelådalen/Vindelälvens dalgång (RI rörligt friluftsliv). Detaljplanen bedöms heller inte medföra betydande negativ påverkan på bevarandet och utvecklandet av för friluftslivet intressanta natur- och kulturmiljöer längs Åman liksom möjligheten till vildmarkspräglade upplevelser (RI friluftsliv).

Åtgärder för att avhjälpa eventuell förorening inom planområdet har vidtagits enligt gällande lagstiftning för drivmedelshantering, varför betydande negativ påverkan på viktiga mark- och vattenmiljöer för friluftslivet samt arter- och växters livsmiljöer (Natura 2000) till följd av detaljplanens genomförande inte bedöms uppstå med avseende på föroreningar.

Som biflöde till Vindelälven ingår Åman i ett område utpekad som riksintresse för skyddad älvsträcka. Riksintresset syftar till att skydda berörda vattendrag från utbyggnad av vattenkraftverk, vattenreglering eller vattenöverföring för kraftändamål. Detaljplanen bedöms inte påverka aktuellt riksintresse.

6.1.2 NATURA 2000

De skyddsvärda naturtyperna för utpekad Natura 2000-område utgörs av naturliga större vattendrag av fennoskandisk typ liksom vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor. Lax, stensimpa, flodpärlmussla, utter och bred gulbrämad dykare är de arter som ska värnas inom Natura 2000-området. För att uppnå bevarandemålet bedöms oreglerad vattenföring samt åtgärder i syfte att avlägsna vandringshinder och åtgärda flottningsskador framförallt bidra. Detaljplanens genomförande bedöms inte påverka bevarandemålet eller medföra betydande negativ påverkan på Natura 2000-området för Vindelälven och dess avrinningsområden, se under rubriken 6.1.1 Riksintresse.

6.1.3 MILJÖKVALITETSNORMER

En dagvattenutredning har genomförts i syfte att bland annat utreda föroreningsbelastningen samt eventuell påverkan på beslutade miljökvalitetsnormer för recipienten Åman vid etablering av en tankstation inom planområdet. Genomförda beräkningar i utredningen redovisar förhållanden mellan tidigare markanvändning inom planområdet i form av gräs- och grusyta ("före exploatering") med pågående

markanvändning för tankstation med hårdgjorda ytor och en gräsbevuxen slänt mot Åman ("efter exploatering").

Dagvattenutredningen visar att beräknad föroreningskoncentration i dagvattnet inte överskrider rekommenderade riktvärden för samtliga kontrollerade ämnen vid etablering av en tankstation inom planområdet, det vill säga pågående markanvändning. Utifrån ingående parametrar i beräkningsverktyget ökar dock den teoretiska föroreningsbelastningen vid exploatering av en tankstation i förhållande till tidigare markanvändning, det vill säga tidigare markanvändning i form av gräs- och grusyta.

I utredningen görs en jämförelse av potentiell föroreningsbelastning från pågående markanvändning inom planområdet i förhållande till recipientens totala föroreningsbelastning inom avrinningsområdet. Bedömningen av jämförelsen är att eventuella föroreningar inom planområdet ger ytterst liten påverkan på beslutade miljö kvalitetsnormer för Åman.

En utökad rening inom planområdet, genom om- och utbyggnad av befintligt krossdike, bedöms även ge liten effekt på reningen lokalt. För att med säkerhet uppfylla miljö kvalitetsnormerna, avseende samtliga ämnen, anges att en damm eller skärmbassäng skulle krävas inom planområdet. Av slutsatserna i dagvattenutredningen framgår emellertid att en damm inte får plats inom planområdet samt att en skärmbassäng, mest troligt, skulle göra större nytta på annan plats längs Åman. Andra åtgärder i form av ändrad höjdsättning inom planområdet, anläggande av underjordiska dagvattenmagasin samt dämning av befintligt utloppsdike utgör möjliga, dock kostsamma, lösningar som inte bedöms stå i proportion till dess effekt på beräknade teoretiska föroreningsnivåer. Därutöver är rening nedströms i utloppsdiket liksom åtgärder i befintlig slänt mot Åman inte att rekommendera med hänsyn till skredrisk och svårigheter att utföra åtgärder som följd av den branta terrängen. Av dagvattenutredningen framgår att reningsåtgärder på andra platser inom Åmans avrinningsområde sannolikt skulle vara mer kostnadseffektiva än att utöka reningen inom det aktuella planområdet.

Kommunen bedömer sammantaget att detaljplanens genomförande inte medför negativ påverkan på miljö kvalitetsnormerna för Åman, bland annat med beaktande av ovanstående och vad som i övrigt framgår av dagvattenutredningen. I detaljplanen regleras att mark ska var genomsläpplig i läge för befintligt krossdike längs östra plangränsen. Regleringen ger planmässiga förutsättningar att bredda befintligt dike eller byta ut krossdiket mot exempelvis regnbädd, som teoretiskt kan ge viss liten ökad reningseffekt. Bedömningen baseras därtill på de faktum att åtgärder för att förhindra föroreningar vid läckage och spill av flytande bränslen är vidtagna inom planområdet för befintlig tankstation, vilket har som syfte att ta hand om huvuddelen av eventuella föroreningar direkt vid källan.

Vid utbyggnad som förutsätter behov av vatten och avlopp ska planområdet anslutas till kommunalt vatten- och avloppsledningsnät, varför sådan åtgärd inte bedöms inverka på målet att uppnå beslutade miljö kvalitetsnormer för Åman.

6.1.4 STRANDSKYDD

Strandskyddet är upphävt inom kvartersmark. Skäl för upphävande av strandskyddet hänvisas till 7 kap. 18 c § 5 p. miljöbalken, det vill säga att området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. Stöd för bedömningen ges i genomförd strandskyddsutredning, vilken utgör underlag till detaljplanen. I utredningen har alternativa tankstations-lokaliseringar i Åmsele identifierats och bedömts i förhållande till bland annat samhällsekonomisk genomförbarhet men också i förhållande till parameterar för den fysiska planeringen, bland annat hänsynen till allmänna intressen men även hänsynen till regionala och lokala planeringsförutsättningar i form av att långsiktigt kunna upprätthålla ett ekonomiskt och personellt underlag för kommersiell och offentlig service i glebygdsområden.

6.1.5 DAGVATTEN

En dagvattenutredning har tagits fram i syfte att utreda påverkan från planområdet vid dimensionerande 100-årsregn och skyfall. Fördröjningsåtgärder i förhållande till befintlig dagvattenlösning bedöms inte erforderligt inom planområdet, i enlighet med genomförda flödesberäkningar. I detaljplanen regleras att marken längs östra plangränsen fortsatt ska vara genomsläpplig för infiltration av dagvatten.

Fastighetsägare är ansvarig för omhändertagande av dagvatten inom enskild fastighet.

6.2 HÄLSA OCH SÄKERHET

6.2.1 MILJÖFARLIG VERKSAMHET

Inom planområdet kan risk förekomma avseende etablerad verksamhet eller vid förändringar av verksamheten som bland annat medför hantering av brandfarliga vätskor och gaser såsom drivmedel. Vad gäller hanteringen av brandfarliga vätskor samt fordonsgas tillämpas skyddsavstånd till angränsande verksamheter i enlighet med gällande lagstiftning och riktlinjer. Riskbedömningar ska upprättas i samband med projektering av anläggningar eller av verksamhetsutövare i samband med anmälan eller tillståndsansökan för verksamhet. Skyddsavstånd ska beaktas och tillämpas i samband med bygglovsansökan.

I en bedömning av hur störningskänslig en ändring/tillkommande verksamhet är eller vilken omgivningspåverkan den har ska både befintliga och tillkommande verksamheter beaktas. I bedömningen ska bland annat hänsyn tas till planerad verksamhets karaktär, områdets topografi, förhärskande vindriktning men också hur känslig angränsande verksamhet är.

Förändringar inom planområdet som kan komma att omfatta miljöstörande verksamhet ska prövas och dess miljöpåverkan utredas och bedömas vid tillståndsprövning eller anmälan enligt miljöbalken.

6.2.2 ÖVERSVÄMNING

Den översiktliga översvämningskarteringen visar att planlagd allmän platsmark för natur är inom riskområde, både avseende 100-årsflöde, 200-årsflöde och beräknat högsta flöde. Planlagd kvartersmark och reglerad bygg rätt ligger inte inom riskzonen för översvämning. Vid höga flöden kan emellertid erosion påverka släntstabiliteten. Enligt genomförd geoteknisk undersökning är risk för erosion i slänten mot Åman låg då vattendraget bedöms meandra i annan riktning och på lång sikt övergå till korvsjö invid släntfot. Om framtida yttre påverkan på vattendragets flodfåra och dess huvudströmningsriktning uppkommer som medför erosion vid slänten, kan erosionsskydd av grov sten, block och sprängsten skydda slänten och sålunda eventuell bebyggelse på fastigheten.

6.2.3 RAS OCH SKRED

I detaljplanen regleras ett minsta avstånd om 2,8-5 meter mellan släntkrön och reglerad bygg rätt. Avståndet baseras på rekommenderat avstånd om 2,5 meter, vilket inte bör understigas, från krönkant till bebyggelse, upplag eller annan pålastning i syfte att erhålla erforderlig stabilitet utifrån beräkningsgrundande säkerhetsfaktor i genomförd geoteknisk undersökning.

Av den geotekniska utredningen framgår att en låg risk antas föreligga för ökad erosion i slänten mot Åman, då vattendraget bedöms meandra i annan riktning och på lång sikt övergå till korvsjö invid släntfot. Om framtida yttre påverkan på vattendragets flodfåra och dess huvudströmningsriktning uppkommer som medför erosion vid slänten, kan erosionsskydd av grov sten, block och sprängsten skydda slänten och sålunda eventuell bebyggelse på fastigheten.

6.2.4 FÖRORENAD MARK

Detaljplanen reglerar markanvändning som generellt antas medföra risk för föroreningar. Nyetablering eller ändring av befintlig drivmedelsanläggning medför lagkrav enligt annan lagstiftning för avhjälpande av föroreningar till mark och vatten, varför detaljplanens genomförande inte bedöms medföra negativa konsekvenser med avseende på föroreningar.

6.2.5 FARLIGT GODS

En bedömning av särskilda förutsättningar och behovet av skadebegränsande åtgärder som följd av detaljplanens genomförande har gjorts i samråd med brandförsvaret. Bedömningen är att det inte föreligger något behov av åtgärder med avseende på brandfarlig vätska då marken sluttar åt sydväst in mot kvartersmarkens mitt samt svagt mot befintligt dike i öster. Diket har 3-5 meters bredd i gräns mot väg 363 och minskar risken för att vätska rinner in mot planområdet.

I och med närheten till väg 363 och det öppna landskapet finns behov av skadebegränsande åtgärder avseende brandfarlig gas. Beroende på byggnads-/verksamhetstyp, och därmed val av ventilationslösning samt vilka möjligheter vald

ventilationslösning medför, bör placering av friskluftsintag ske högt, omkring 8 meter över marknivån inom cirka 50 meter från väg 363, för att minska risken att giftiga gaser tränger in i byggnader där personer vistas stadigvarande. I byggnad där personer vistas stadigvarande bör byggnad utrustas med mekanisk till- och frånluft med nödstopp till ventilationssystemet inom hela planområdet.

6.3 TRAFIK

Detaljplanen reglerar markanvändning som inte bedöms alstra ökade trafikmängder, varför detaljplanens genomförande inte bedöms medföra negativa konsekvenser på befintligt vägnät eller förhöjd trafiksäkerhetsrisk för oskyddade trafikanter.

7 GENOMFÖRANDEFRÅGOR

7.1 FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR

7.1.1 FASTIGHETSINDELNING

Planlagd kvartersmark ligger inom fastigheterna Åmsele 2:79 och Åmsele 2:80. För detaljplanens genomförande förutsätts inte några fastighetsbildningsåtgärder. Detaljplanen möjliggör emellertid fastighetsbildning i form av sammanläggning av berörda fastigheter alternativt avstyckning i en eller flera fastigheter.

Planlagd allmän platsmark för natur avses kvarligga inom enskild fastighet.

7.1.2 RÄTTIGHETER

Ledningsrätt eller motsvarande rättighet (markupplåtelseavtal) bör tillskapas för ledningar inom markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar där sådan rättighet erfordras.

7.2 MARK- OCH UTRYMMESFÖRVÄRV

7.2.1 INLÖSEN AV MARKRESERVAT

För markreservat avseende allmän ledning är den som ska vara huvudman för anläggningen skyldig att på fastighetsägarens begäran förvärva nyttjanderätt eller annan särskild rätt i den omfattning som behövs för ändamålet. Huvudmannen får bestämma vilken rätt som förvärvet ska avse. Inlösenskyldigheten är ovillkorlig och gäller så länge som detaljplanen gäller.

7.3 EKONOMISKA FRÅGOR

7.3.1 PLANEKONOMISK BEDÖMNING

Plansökande svarar för kostnader för upprättande av detaljplan. Kostnad för eventuell lantmåteriförrättning betalas av fastighetsägare/exploatör. Eventuell flytt av ledningar samt eventuell framtida anslutning till vatten- och spillvattenledningsnät betalas av fastighetsägare/exploatör enligt gällande taxa.

Ledningsägare bekostar ansökan om ledningsförrättning för säkerställande av eventuell ledningsrätt samt upphävande av eventuell inaktuell ledningsrätt.

Detaljplanens genomförande erfordrar inte omedelbar förbindelsepunkt för anslutning av vatten- och spillvattenledningar. Vid behov av framtida förbindelsepunkt tas anslutningsavgift ut vid tidpunkten då vatten- och spillvattenledningar är framdragna till förbindelsepunkt och förbindelsepunkt meddelats.

7.3.2 PLANAVGIFT

Planavgift avses inte att tas ut av Vindelns kommun i samband med bygglov.

7.3.3 ERSÄTTNING VID INLÖSEN AV MARKRESERVAT

Inlösenskyldighet för markreservat avseende allmän ledning är ovillkorlig och gäller så länge som detaljplanen gäller. Ersättningen ska, enligt gällande lagstiftning, bestämmas enligt expropriationslagen.

7.3.4 DRIFT ALLMÄN PLATS

Allmän platsmark i detaljplanen består uteslutande av naturområde. Enskild huvudman ansvarar för och bekostar drift av allmän plats inom planområdet.

I plan- och bygglagen regleras inte hur det enskilda huvudmannaskapet ska organiseras och det finns inte några formella hinder att fastighetsägare inom planområdet själva finner lämpliga lösningar hur den allmänna platsmarken ska ordnas, upplåtas och underhållas.

Om förutsättning finns att bilda en gemensamhetsanläggning för den allmänna platsmarken kan fastighetsägare ansöka om inrättande av gemensamhetsanläggning till lantmäteriet. Vid ett beslut om inrättande av en gemensamhetsanläggning anges hur den allmänna platsmarken ska utformas samt hur kostnader ska fördelas mellan de fastigheter som deltar i gemensamhetsanläggningen.

7.3.5 DRIFT VATTEN OCH AVLOPP

Ägande och drift av kommunal vatten- och avloppsanläggning inom planområdet innehas av huvudmannen för vatten- och avloppsanläggningen. Fastighetsägare ansvarar för utbyggnad av fastighetens interna vatten- och avloppsledningsnät.

För fastigheter som inte ligger inom kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp ska beslut först fattas i kommunfullmäktige om utökning av verksamhetsområdet, innan anslutning kan ske till den kommunala vatten- och avloppsanläggningen.

Anslutningspunkt till kommunal vatten- och avloppsanläggning anges av huvudman i bygglovskedet.

7.4 ORGANISATORISKA FRÅGOR

7.4.1 PLANAVTAL

Planavtal har tecknats mellan Vindelns kommun och plansökande. Planavtalet reglerar ansvar samt kostnader för framtagande av detaljplan.

7.4.2 EXPLOATERINGSAVTAL

Exploateringsavtal avse inte att tecknas.

7.5 PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING

Övergripande regler om hantering av brandfarliga gaser och vätskor för exempelvis tankstationer finns i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor samt i tillhörande förordning (2010:1075). Detaljerade föreskrifter meddelas, enligt nu gällande myndighetsindelning, av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Regler för hantering av brandfarliga varor på bensinstationer återfinns inom flera av myndighetens föreskrifter, bland annat inom följande områden:

- Hantering av brandfarliga gaser och vätskor
- Explosionsfarlig miljö och klassning
- Tillverkning och kontroll av cisterner med tillhörande utrustning
- Tillståndsfrågor
- Försäljningsställen

Bestämmelser som reglerar verksamheten på bensinstationer finns även inom andra regelområden, såsom plan- och bygglagen, miljöbalken, lagen om skydd mot olyckor och arbetsmiljölagen.

Planen är antagen av Miljö- och byggnadsnämnden 2024-06-18 § 59 och har vunnit laga kraft 2024-07-12.

Miljö- och byggförvaltningen

POSTADRESS Vindelns kommun, 922 81 Vindeln

BESÖKSADRESS Kommunhusvägen 11 TFN 0933-140 00

E-POST [vindeln.kommun@vindeln.se](mailto:vindelns.kommun@vindeln.se) WEBBPLATS www.vindeln.se